

Σύμφωνα με αυτό τον κανονισμό «Οι μαθητικές κοινότητες, είναι ένας παιδαγωγικός θεσμός που συνδέεται άρρηκτα με την εκπαιδευτική διαδικασία, είναι απαραίτητο να αποτελούν το χώρο για την ανάπτυξη της μαθητικής πρωτοβουλίας μέσα στο σχολείο, να αποτελούν κύτταρο δημοκρατικής ζωής, όπου με τον διάλογο και τη συμμετοχή, οι μαθητές με πνεύμα συνεργασίας, ασκούνται στη δημοκρατική διαδικασία και στη συμμετοχή τους στα κοινά, μελετώντας και προτείνοντας λύσεις για τα προβλήματα που τους αφορούν».

Επισημαίνεται ακόμη, πως «οι μαθητικές κοινότητες πρέπει να αποτελέσουν τη μαθητική έκφραση στα σχολικά θέματα και να πρωτοστατούν στην κατοχύρωση της συνεργασίας καθηγητών-γονέων-μαθητών για την ανάπτυξη του διαλόγου στη σχολική ζωή και την από κοινού αντιμετώπιση των θεμάτων που τις αφορούν» (ΥΠ.Ε.Π.Θ., 1986/82. Κανονισμός λειτουργίας των μαθητικών κοινοτήτων.).

Αξιοσημείωτα στοιχεία αυτού του κανονισμού, κοινά με εκείνα του κανονισμού του 1982, τα οποία διαφοροποιούν και τους δύο από το πνεύμα των κανονισμών των μαθητικών κοινοτήτων της δεκαετίας του 1970 είναι τα εξής:

1. Οι μαθητικές κοινότητες θεωρούνται παιδαγωγικός θεσμός.
2. Τονίζεται στη σκοποθεσία του (άρθρ. 2, παρ. 1) «η άσκηση των μαθητικών κοινοτήτων στη δημοκρατική διαδικασία και στη συμμετοχή τους στα κοινά» βασικό στοιχείο της πολιτικοποίησης.
3. Καταργείται ο σύμβουλος καθηγητής στο λύκειο και παραμένει για τα διαδικαστικά στο γυμνάσιο.
4. Υποψήφιοι για τα αξιώματα είναι όλοι οι μαθητές και υποβάλλονται υποψηφιότητες.
5. Η συγκρότηση 5/μελούς συμβουλίου και γενικού συμβουλίου είναι έμμεση. Θεσπίζεται ακόμη η ανακλιτότητα των συμβουλίων από τη γενική συνέλευση.
6. Τρεις εκπρόσωποι των μαθητών συμμετέχουν στο ανώτατο όργανο διοίκησης του σχολείου, στο σχολικό συμβούλιο του σχολείου (θεσμοθετείται η συνδιοίκηση και συναπόφαση).
7. Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις εγκρίνονται από το σύλλογο των διδασκόντων και όχι το διευθυντή.
8. Στην ευθύνη των μαθητικών κοινοτήτων είναι η αμφίεση των μαθητών και ο έλεγχος των κυλικείων.
9. Η μαθητική κοινότητα έχει γνωμοδοτική συμμετοχή στο σύλλογο καθηγητών για τα πειθαρχικά και εκπροσωπείται από το 3/μελές προεδρείο (ΥΠ.Ε.Π.Θ., 1986/82).

Θα πρέπει να τονιστεί, επίσης, πως οι κανονισμοί λειτουργίας των μαθητικών κοινοτήτων του 1986/82 διαμορφώθηκαν στο πνεύμα της «νέας αγωγής», χαρακτηριστικό της οποίας είναι η κοινοτική ζωή. Με τον όρο αυτό τονίζεται η σημασία της ομάδας, του συνόλου των μαθητών που μέσω διαφόρων δημοκρατικών διαδικασιών, επιδιώκουν ένα κοινό σκοπό.

Επομένως, μαθητική κοινότητα είναι «το σύνολο των μαθητών κάθε τάξης ή όπου οι τάξεις διαιρούνται σε τμήματα, το σύνολο των μαθητών κάθε τμήματος». Όλοι οι μαθητές κάθε τάξης αποτελούν υποχρεωτικά ισότιμα μέλη της μαθητικής κοινότητας και έχουν δικαίωμα συμμετοχής στις γενικές συνελεύσεις με δικαίωμα λόγου, ελέγχου και ψήφου, ενώ όλα τα μέλη οφείλουν να συμμορφώνονται με τις διατάξεις του κανονισμού λειτουργίας και τις αποφάσεις των μαθητικών κοινοτήτων.

Οι δραστηριότητες που αναφέρονται στον κανονισμό και πραγματοποιούνται από τις μαθητικές κοινότητες είναι: η μαθητική αυτοδιοίκηση, η πραγματοποίηση κοινών εκδηλώσεων, η διοργάνωση αθλητικών αγώνων και η διεξαγωγή πολιτιστικών εκδηλώσεων: επιστημονικές διαλέξεις, συζητήσεις, ποιητικές ή μουσικές βραδιές, συναυλίες, εκθέσεις, θέατρο κ.ά.

Προβλέπονται ακόμα συνεδριάσεις του συλλόγου καθηγητών με συμμετοχή και του προεδρείου του μαθητικού συμβουλίου για τη συζήτηση πολιτιστικών, αθλητικών και γενικά μαθητικών δραστηριοτήτων (ΥΠ.Ε.Π.Θ., 1986/82).

Πράγματι, ο μαθητής με τη συμμετοχή του στις μαθητικές κοινότητες κοινωνικοποιείται πολιτικά, μωείται δηλαδή στο πνεύμα της δημοκρατίας. Συμμετέχει ισότιμα στη μαθητική κοινότητα και έχει ελευθερία στο να αποφασίζει ο ίδιος για τον εαυτό του. Αποκτά δημοκρατική συνείδηση και προετοιμάζεται

για το ρόλο του ως ενεργού πολίτη (Ασπρογέρακας & Θεοδωροπούλου, 1989/Ελευθεράκης, Θ.2007).

Οι μαθητικές κοινότητες, λοιπόν, όταν διαπνέονται από δημοκρατικό, μη αυταρχικό πνεύμα, τότε το σχολείο επιτελεί το έργο του, το οποίο συνίσταται στη διαπαιδαγώγηση και προετοιμασία των παιδιών για ομαλή ένταξη σε μια κοινωνία ελεύθερη και δημοκρατική.

Η κριτική που έχει ασκηθεί σε αυτό τον κανονισμό συνοψίζεται στα εξής:

- Αφιερώνει πολλά άρθρα και παραγράφους στα διαδικαστικά θέματα.

- Ενώ στο Α΄ μέρος, άρθρο 1 και 2 (Συμμετοχή των μαθητών στη σχολική ζωή-έννοια, σκοπός και χαρακτήρας των μαθητικών κοινοτήτων) σκιαγραφείται γενικά μια πλούσια μαθητική ζωή μέσα στο κύτταρο της μαθητικής κοινότητας, τονίζεται η ανάπτυξη της μαθητικής πρωτοβουλίας, η απελευθέρωση των δημιουργικών δραστηριοτήτων των παιδιών, προτείνεται η ενεργός συμμετοχή των μαθητών στη λειτουργία του σχολείου, στο Γ΄ μέρος, όπου εξειδικεύονται οι δραστηριότητες των μαθητικών κοινοτήτων (άρθρ. 5, πειθαρχικά και άρθρ. 6 Δραστηριότητες των μαθητικών κοινοτήτων) κάποιες από τις γενικά αποδεκτές αυτές αρχές αντικρούονται και περιορίζονται (Ασπρογέρακας & Θεοδωροπούλου, 1989).

- Για παράδειγμα στη συνεδρίαση των καθηγητών για πειθαρχικά αδικήματα ο πρόεδρος της μαθητικής κοινότητας και το 3μελές προεδρείο του μαθητικού συμβουλίου δεν έχουν δικαίωμα ψήφου.
- Η τελική έγκριση για τις πολιτιστικές εκδηλώσεις επαφίεται στη διεύθυνση και το σύλλογο.
- Το προεδρείο του μαθητικού συμβουλίου του σχολείου συμμετέχει στις συνεδριάσεις του συλλόγου, όταν συζητούνται πολιτιστικές, αθλητικές και γενικά μαθητικές δραστηριότητες μόνο με δικαίωμα λόγου.
- Σε θέματα αμφίσεψ την τελική απόφαση την έχει ο σύλλογος των καθηγητών.
- Ενώ οι μαθητικές κοινότητες πρέπει να περιφρουρήσουν το σχολείο, τη δημόσια περιουσία, την ευθύνη για την προστασία των μέσων διδασκαλίας έχει η διεύθυνση.

Εν κατακλείδι, η τελική ευθύνη για τα βασικά θέματα της σχολικής κοινότητας εναπόκειται στον σύλλογο των καθηγητών ή τη διεύθυνση.